

BOKSLUT 2023

INNEHÅLL

1. Verksamhetsberättelse.....	3
STATENS PENSIONS FONDS INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL.....	8
STATENS PENSIONS FONDS BALANSRÄKNING.....	9
STATENS PENSIONS FONDS FINANSIERINGSANALYS.....	11
Bilaga 1 till Statens Pensionsfonds bokslut: Principer för upprättande av bokslut och uppgifternas jämförbarhet.....	12
Bilaga 2 till Statens Pensionsfonds bokslut: Utfallet av dispositionsplanen för fondens medel eller av budgeten som fastställts för fonden.....	13
Bilaga 3 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	14
Specifikation av personalkostnaderna.....	14
Bilaga 4 till Statens Pensionsfonds bokslut: Grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringarna i dem.....	15
Bilaga 5 till Statens Pensionsfonds bokslut: Avskrivningar av anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid.....	16
Bilaga 6 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella intäkter och kostnader.....	17
Bilaga 7 till Statens Pensionsfonds bokslut: Lån som beviljats ur fonden...	17
Bilaga 8 till Statens Pensionsfonds bokslut: Värdepapper och placeringar i form av eget kapital.....	18
Bilaga 9 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella poster och skulder i balansräkningen.....	42
Bilaga 10 till Statens Pensionsfonds bokslut: Statsborgen och -garantier samt övriga ansvarsförbindelser.....	43
Bilaga 11 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	47
Fonderade medel i balansräkningen.....	47
Bilaga 12 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	47
Fonderade medel som inte ingår i balansräkningen.....	47
Bilaga 13 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	47
Förändringar i skulden.....	47
Bilaga 14 till Statens Pensionsfonds bokslut:.....	47
Maturitetsfördelning och duration avseende skulden.....	47
Bilaga 15 till Statens Pensionsfonds bokslut: Övriga kompletterande uppgifter som är nödvändiga för lämnande av riktiga och tillräckliga uppgifter.....	48
Riskhantering.....	48
UNDERSKRIFTER.....	50

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1.1.–31.12.2023

1. Verksamhetsberättelse

1.1 Ledningens översikt över verksamheten

Statens Pensionsfond (VER) har fått allt större betydelse när det gäller att balansera upp utgifterna i statens pensionssystem. Pensionsutgifterna i statens pensionssystem uppgick till 5,3 miljarder euro år 2023. VER överför 40 procent av dessa utgifter till statsbudgeten och således var VER:s överföring till budgeten cirka 2,1 miljarder euro år 2023. VER:s nettoavgiftsintäkter, dvs. differensen mellan pensionsavgifterna och budgetöverföringen, var -437 miljoner euro 2023. Detta belopp utgör 2 procent av det genomsnittliga värdet på VER:s placeringsportfölj under året.

Det belopp som fonden överför till statsbudgeten varje år är klart högre än beloppet av de avgiftsintäkter som inflyter till VER. Budgetöverföringen kommer i framtiden att bli allt större i förhållande till avgiftsintäkterna, vilket dämpar fondens tillväxt. Lagen om statens pensionsfond reviderades våren 2022. Enligt den tidigare lagen om statens pensionsfond (2006/1297) var fonderingsmålet för statens pensionssystem 25 procent. Målet beträffande fonderingsgraden uppnåddes den 31 december 2021. Regeringens proposition om lagen lämnades till riksdagen i början av februari 2022 och lagen trädde i kraft den 8 april 2022. I samband med revideringen av lagen ökades VER:s överföring till budgeten från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från 40 procent till 45 procent åren 2024–2028. Ifall fonderingsgraden överskrider nivån 25 procent under två kalenderår i rad, genomförs en tilläggsöverföring på tre procentenheter till statsbudgeten.

Den totala avkastningen på placeringsmarknaden låg på en god nivå trots många olika osäkerhetsfaktorer som påverkade ekonomin och placerarnas sinnesstämningar. Den viktigaste faktorn var dock de sjunkande inflationstalen i USA och Europa, vilka skapade optimism om att inflationen skulle ha stävjats åtminstone den här gången.

Den ekonomiska tillväxttakten försvagades i synnerhet i Europa och utvecklingen var oenhetlig. Den höga inflationen i kombination med en högre räntenivå än tidigare skapade en miljö där räntekostnadernas betydelse framhövdes, vilket gav upphov till osäkerhet om framtiden framför allt i fastighetssektorn. I USA fortsatte den ekonomiska tillväxten att vara stark, och arbetslöshetsciffrorna hade inte börjat öka vid slutet av året. Centralbankerna strama räntepolitik dämpade den ekonomiska tillväxten i tillräcklig utsträckning för att förväntningarna på räntepolitiken

skulle förändras vid årets slut. Centralbankerna kommunicerade att räntorna nu har höjts tillräckligt för denna gång och lät på så sätt förstå att perioden med stigande räntor är förbi. Placerarna tolkade detta som att förväntningarna på sjunkande räntor tidigarelades, vilket skapade en bra situation på aktie- och statslänemarknaden i slutet av året.

Avkastningen på aktiemarknaden i USA dominerades av den goda utvecklingen inom teknologiaktierna. Dessa bolags andel av börsens marknadsvärde hade redan blivit så central att stämningen inom teknologiaktierna sätter hela S&P500-aktieindexet i gungning. Stämningen var varierande under året, men teknologiaktiernas framgång var en av de mest centrala drivkrafterna för avkastningen under hela år 2023.

I fråga om geopolitiken förde 2023 med sig ännu fler osäkerhetsfaktorer. Konflikten mellan Israel och Hamas var det dominerande temat vid årets slut. Rysslands anfallskrig i Ukraina fortsatte under året och frontlinjerna etablerades under årets senare hälft.

Avkastningen på Statens Pensionsfonds placeringar till marknadsvärde för 2023 var 7,7 procent. Den reala avkastningen var 4,0 procent. Vid VER fäster man ändå störst vikt vid avkastningar på längre sikt. Även vid finansministeriet följer man särskilt noggrant avkastningen på längre sikt, och som konkret mätinstrument använder man den rullande 10-års-avkastningen. Medelvärde av den årliga avkastningen under 2014–2023 var nominellt sett 5,4 och reellt sett 3,3 procent.

VER:s stora tillgångsklasser, likvida ränteplaceringar och noterade aktier, gav vardera en positiv avkastning år 2023. Avkastningen på likvida ränteplaceringar var 6,9 procent och avkastningen på noterade aktieplaceringar 11,3 procent.

VER:s placeringsportfölj hade i slutet av 2023 ett marknadsvärde på 22,8 miljarder euro (21,6 miljarder år 2022). Placeringsportföljen fördelade sig enligt följande: ränteplaceringar 40,3 procent, aktieplaceringar 53,3 procent och övriga placeringar 8,0 procent. Derivatens inverkan på allokeringen var -1,5 procent.

Enligt det långsiktiga avkastningsmål som finansministeriet satt upp för VER ska fonden på lång sikt ge en större avkastning än kostnaden för statens skuld. Under de tio senaste åren har VER:s avkastning i genomsnitt varit 4,2 procentenheter högre än medelkostnaden för statsskulden. Under den tid verksamheten har bedrivits i sin nuvarande form från år 2002 har avkastningen på VER:s placeringar till marknadsvärde varit sammanlagt cirka 10,6 miljarder euro större än medelkostnaden för den motsvarande statsskulden under samma tid.

Enligt det operativa resultatmål som fastställdes av finansministeriet ska den riskkorrigerade avkastningen av VER:s placeringsverksamhet överstiga avkastningen av det jämförelseindex som anges i fondens placeringsplan. År 2023 var det s.k. Sharpe-talet som anger den riskkorrigerade avkastningen av VER:s totala portfölj 0,83 (jämförelseindex 0,90),

men i en tioårsjämförelse har Sharpe-talet för VER's hela portfölj överskridit referensindexet med 0,01 enheter.

I sin strävan efter en tillräcklig långsiktig avkastning godkänner VER en kortsiktig placeringsrisk. VER bibehåller dock den breda spridningen i portföljen och kontrollerar dessutom marknadsriskerna aktivt med hjälp av såväl kontantinstrument som derivat. Statens pensionsfonds styrelse uppdaterade sin långsiktiga strategi efter revideringen av lagen om statens pensionsfond. Strategin uppdaterades samtidigt som placeringsplanen för 2023 och godkändes i januari 2023.

Utvecklingen av Finlands pensionssystem fortsätter. Social- och hälsovårdsministeriet samt finansministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att utreda förnyelsen av arbetspensionssystemet. Målet med förnyelsen är att trygga en tillräcklig pensionsnivå och stabilisera arbetspensionssystemet. Arbetsgruppens mandatperiod löper ut i januari 2025.

Beloppet av influtna pensionsavgifter och därmed jämförbara inkomster uppgick under räkenskapsperioden till sammanlagt 1 678,8 (1 610,3) miljoner euro. Då man avdrar överföringen till statsbudgeten, 2 116,2 (1 982,0) miljoner euro, från detta blir VER:s nettoavgiftsintäkter -437,3 (-371,7) miljoner euro. Dessutom betalade VER 16,0 (15,0) miljoner euro till Keva i så kallade omkostnader för verkställandet av statens pensionssystem. Verksamhetskostnaderna uppgick år 2023 till 8,7 (8,2) miljoner euro, dvs. 0,04 procent av det genomsnittliga kapitalet under året. VER hade i genomsnitt 28 anställda under året. VER satsar på personalens yrkeskunnet och erbjuder goda möjligheter att utveckla yrkeskunnet, vilket är viktigt med tanke på både målet att uppnå goda placeringsintäkter och riskhanteringen.

1.2 Statens Pensionsfond (VER) och dess förvaltning

Statens Pensionsfond (VER), som inrättades 1990, är en fond som står utanför statsbudgeten. Med hjälp av VER förbereder sig staten på finansieringen av framtida pensioner och strävar efter att jämna ut pensionsutgifterna under olika år. VER är en buffertfond. Fondens medel används inte direkt till att betala ut pensioner, utan alla pensioner inom statens pensionssystem betalas ur de anslag som reserverats i statsbudgeten. Från Statens Pensionsfond överfördes 2023 till statsbudgeten ett belopp som utgör 40 procent av statens årliga pensionsutgift. Under åren 2024–2028 ökar budgetöverföringen varje år med en procentenhet från 40 procent till 45 procent, vilket innebär att budgetöverföringen 2024 är 41 procent.

VER är en placeringsorganisation som har till uppgift att förvalta de medel som anförtros denna. VER har utlokaliserat stödfunktioner såsom kalkyleringen av risker och avkastning samt bokföringen av placeringsverksamheten (OP Kapitalförvaltning Ab), uppgifter inom ekonomi- och

personalförvaltningen (Palkeet) samt dataadministrationen (Statens center för informations- och kommunikationsteknik). Tjänsterna för förväring och clearing av VER:s värdepapper produceras av J.P. Morgan.

Sedan 2013 har uppgifterna i anslutning till insamlingen och indrivningen av statliga arbetsgivares pensionsavgifter skötts av Keva på det sätt som fastställs i lag. Keva sköter också bokföringen av pensionsavgiftsintäkterna, som i Palkeet slås samman med VER:s övriga bokföring. Kevas aktuariefunktion räknar ut statens pensionsansvar, som presenteras i noterna till VER:s bokslut.

1.2.1 FINANSMINISTERIETS STYRNING OCH TILLSYN

Enligt lagen om statens pensionsfond (2006/1297) ansvarar finansministeriet för den allmänna styrningen och tillsynen över fonden, och ministeriet har rätt att utfärda allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, fondens ekonomiadministration och fondens placeringsverksamhet. Enligt finansministeriets gällande föreläggande (9.8.2022) får högst 60 procent av värdet på VER:s portfölj bestå av aktieplaceringar. Minst 30 procent av VER:s placeringar ska vara ränteplaceringar, och de likvida ränteplaceringarna och ränteplaceringarna med låg risk får uppgå till högst 20 procent av portföljens värde. De övriga placeringarna får utgöra högst 15 procent av placeringsportföljens värde vid placeringstidpunkten. Fastighetsplaceringarna ska göras som fondplaceringar eller motsvarande indirekta placeringar.

1.2.2 STYRELSEN

Finansministeriet utser VER:s styrelse, som ansvarar för fonden. Styrelsens mandatperiod är tre år och den nuvarande mandatperioden utgår den 29 februari 2024. Politices doktor Vesa Vihriälä har varit styrelseordförande och styrelseledamot. Vice ordförande och styrelseledamot är biträdande direktör Anu Sammallahti (Statskontoret). De övriga ledamöterna består av rådgivare till ledningen Keijo Karhumaa (Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf), budgetråd Anika Klimenko (finansministeriet), finansråd Markku Puumalainen (finansministeriet), ordförande Jonne Rinne (Finlands Polisorganisationers Förbund rf) samt ekonomi- och förvaltningsdirektör Jani Salenius (Fackförbundet Pro). Styrelsens sekreterare är Tiina Tarma, direktör för juridiska ärenden. Styrelsen sammanträdde tio gånger år 2023.

1.2.3 PLACERINGSDELEGATIONEN

Placeringsdelegationen, som utses av VER:s styrelse, har till uppgift att utvärdera VER:s placeringsplan och placeringsverksamhetens utfall samt att ge ett utlåtande om dem till VER:s styrelse.

Placeringsdelegationen består av sakkunniga inom investeringsbranschen och ekonomiska experter. VER:s styrelse inrättade en placeringsdelegation för perioden 1.10.2021-30.9.2024, och enligt detta är delegationens ordförande verkställande direktör Jussi Laitinen och vice ordförande professor Matti Suominen. De övriga medlemmarna består av

strateg Kirsi Martin, professor Niku Määttänen, placeringsdirektör Ira van Gilse van der Pals och nationalekonom Roger Wessman.

1.2.4 REVISORER

Finansministeriet tillsätter årligen revisorer för VER. År 2023 var dessa CGR Petri Kettunen och GR, OFGR Tuomas Koskiniemi från revisionssamfundet KPMG Oy.

1.3 Placeringsverksamhet

Enligt lag är det viktigt att man i placeringsverksamheten ser till att placeringarna är trygga, ger avkastning och kan omvandlas till pengar samt att de är diversifierade. VER:s styrelse inledde ett strategiarbete efter revideringen av lagen om statens pensionsfond. Strategin uppdaterades parallellt med placeringsplanen för 2023 och godkändes i januari 2023. Placeringsverksamheten utgår från de preciserade målen i strategin. Grundallokeringen för placeringsportföljen fastställs i den årliga placeringsplanen. Placeringsportföljen enligt grundallokeringen förväntas enligt de uppställda modellerna uppnå de långsiktiga mål som satts upp för VER.

VER:s placeringsportfölj hade i slutet av 2023 ett marknadsvärde på 22,8 (21,6) miljarder euro. Vid utgången av året bestod 40,3 (40,7) procent av portföljen av ränteplaceringar, 53,3 (47,6) procent av aktieplaceringar och 8,0 (12,9) procent av övriga placeringar. Derivatens inverkan på allokeringen i portföljen var -1,5 (-1,2) procent.

Avkastningen av placeringsportföljen var 7,7 (-6,8) procent till verkligt värde under 2023. Avkastningen har beräknats som kapitalviktad avkastning enligt rekommendationerna av FI:s och TELA:s rapporteringsgrupp för placeringar. Från avkastningen har man avdragit kostnaderna för placeringsverksamheten, som uppgick till 8,7 (8,2) miljoner euro år 2023. Den effektiva genomsnittliga kostnaden för statsskulden var 1,8 (0,6) procent år 2023. Nettointäkterna av placeringsverksamheten till verkligt värde var 1 651,2 (-1 597,8) miljoner euro.

VER:s årliga placeringsplan och allokeringssvikererna som presenteras i planen utgör det viktigaste aktiva beslutet i placeringsverksamheten. Allokeringen har viktats på ett sätt som har bedömts vara lämpligt för VER i egenskap av finländsk placerare och placerare i euroområdet. De årliga förändringarna i allokeringssvikererna har vid sidan av de långsiktiga strategiska linjedragningarna också anknytning till aktivt beaktande av marknadsläget.

VER följer placeringsportföljens totala avkastning i proportion till risken (Sharpe-talet) i en granskning på lång sikt i förhållande till jämförelseindex. År 2023 var Sharpe-talet för placeringsportföljen (exklusive illikvida placeringar) 0,83 (jämförelseindex 0,90), volatiliteten 6,7 (jämförelseindex 6,8) procent och beta 0,97. I en femårsjämförelse har Sharpe-talet för VER:s hela portfölj överstigit jämförelseindexets Sharpe-tal, som är baserat på allokeringssvikererna i placeringsplanen, med 0,2 enheter och i en tioårsjämförelse med 0,1 enheter. Den annualiserade

överavkastningen jämfört med allokeringssvikererna som presenteras i placeringsplanen har i en femårsgranskning varit 0,7 procentenheter och i en tioårsgranskning 0,4 procentenheter. I en femårsgranskning har VER:s avkastning överstigit den effektiva räntekostnaden för statsskulden med 5,5 procentenheter och i en tioårsgranskning med 4,2 procentenheter. I jämförelsen bör man beakta att dessa siffror inte är helt jämförbara på grund av inverkan av beräkningstekniska faktorer.

VER:s placeringsdelegation konstaterade i sitt utlåtande att huvudriktlinjerna i placeringsplanen för år 2023 har iakttagits. Den realiserade allokeringen i portföljen har varit nära grundallokeringen och huvudsakligen i linje med jämförelseindexen med avseende på risken. År 2023 var ett tudelat år med tanke på avkastningsutvecklingen på marknaden. I fråga om årets första tre kvartal växlade avkastningen på placeringsmarknaden mellan hoppfullhet och besvikelse. Under årets sista kvartal började marknaden dock förutspå kommande sänkningar av styrräntorna och framför allt aktiemarknaden uppvisade en kraftig uppgång.

Enligt delegationen blev året överraskande bra när det gäller placeringsmarknaden och -resultaten. Portföljens kumulativa avkastning under både de fem senaste och de tio senaste åren överstiger alltså klart den effektiva genomsnittskostnaden för statens skuld.

1.3.1 RÄNTEPLACERINGAR

1.3.1.1 LIKVIDA RÄNTEPLACERINGAR

De likvida ränteplaceringarna gav 2023 en avkastning på 6,9 (-8,2) procent och deras riskkorrigerade marknadsvärde uppgick i slutet av året till 8,4 miljarder euro. Den likvida ränteportföljens duration var hela året lägre än den neutrala durationen, då den modifierade durationen för portföljen med masskuldebrevslån var 4,7 i slutet av året.

Under 2023 fortsatte de stora centralbankerna att höja sina styrräntor under årets första kvartal. Marknadsräntorna nådde sin topp i oktober, och därefter började räntorna gå kraftigt nedåt. I synnerhet kommentarerna av centralbanken i USA, där det indikerades att styrräntorna närmar sig sin toppnivå och konstaterades att stigningen av de långa marknadsräntorna gynnar centralbanken, fick räntorna att börja sjunka. Vid FED:s räntemöte i december signalerades om räntesänkningar med 0,75 procentenhet för år 2024, men på räntemarknaden prissattes redan räntesänkningar med cirka 1,50 procentenhet.

Europeiska centralbanken kommunicerade under det fjärde kvartalet att det är för tidigt att tala om en sänkning av styrräntorna och att ECB behöver ytterligare bekräftelse på att pristrycket minskar innan en linjeändring kan göras inom räntepolitiken. Vid sitt möte i december sänkte ECB sina inflationsprognoser för 2024, men nivån var fortfarande långt ifrån ECB:s mål. Trots detta låg marknadsräntorna i Europa vid årets slut på en lägre nivå än i början av året, med undantag för räntor med en maturitet på under två år.

Minskningen av de långa räntorna i slutet av året vände också riskpremierna för företagslån och tillväxtlänemarknaderna i en klart sjunkande

riktning. Vid årets slut låg riskpremierna på en betydligt smalare nivå än vid årsskiftet.

Inom VER:s likvida ränteplaceringar var placeringsåret 2023 utmärkt både mätt i absolut avkastning och i förhållande till tillämpade jämförelseindex. I synnerhet det fjärde kvartalet var resultatmässigt starkt tack vare de sjunkande räntorna och de smalare riskpremierna. Räknat från årets början uppnåddes den bästa avkastningen bland placeringsobjekt med högre risk, såsom företagslån med lägre kreditklassificering och placeringar i amerikanska dollar på tillväxtlänemarknaderna.

1.3.1.2 ÖVRIGA RÄNTEPLACERINGAR

Med VER:s övriga ränteplaceringar avses placeringar i private credit-fonder och direkta illikvida lån. Private credit-fonderna är huvudsakligen kapitalfonder, och fonderna placerar i illikvida lån. I slutet av 2022 var de övriga ränteplaceringarnas andel av VER:s portfölj 3,3 (3,3) procent.

Den nuvarande räntemiljön har varit ytterst gynnsam huvudsakligen för private credit-fonder som placerar i lån med växlande ränta. I och med de stigande räntorna har fondernas avkastningsförväntningar utvecklats positivt, trots att ökningen av företagets finansiella kostnader samtidigt har ökat risken för kreditförluster i viss utsträckning. Tills vidare har situationen för fonderna i portföljen huvudsakligen varit stabil och inga kreditförluster har uppstått.

De övriga ränteplaceringarna avkastade 7,9 (0,4) procent under 2023. Private credit-fonderna avkastade 8,5 (-0,5) procent och de direkta lånen 4,9 (5,0) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 376 (333) miljoner euro vid årets slut.

1.3.2 AKTIEPLACERINGAR

1.3.2.1 NOTERADE AKTIEPLACERINGAR

VER:s noterade aktier avkastade 11,3 (-12,4) procent år 2023. Trots osäkerheterna under året blev avkastningen på aktiemarknaden synnerligen god, framför allt tack vare den kraftiga uppgången vid årets slut. År 2023 började piggt på aktiemarknaden, men regionbankkrisen som flammade upp i USA i mitten av mars förändrade fullständigt stämningen på marknaden. Tack vare myndigheternas snabba och kraftiga åtgärder kunde krisen dock hanteras snabbt och när sommaren kom hade situationen redan blivit betydligt lugnare. Sommaren förlöpte lugnt på aktiemarknaden, men redan i början av hösten syntes nya mörka moln på himlen bl.a. från fastighetssektorn i Kina. Krisen som var aktuell för ett par år sedan kom återigen upp till ytan, vilket orsakade osäkerhet både i Kina och i större omfattning. Det geopolitiska läget i världen förblev mycket spånt under hela året och förvärrades till och med mot årets slut i och med konflikten som blossade upp i Mellanöstern. Men detta påverkade åtminstone inte ännu stämningen på aktiemarknaden i någon betydande grad.

Ett stort tema på finansieringsmarknaden, och även på aktiemarknaden, var inflationen och att den var segare än förväntat i början av året. Centralbankernas kamp mot den stigande inflationen har inneburit en höjning av styrräntorna till en nivå som vi inte har sett på en väldigt lång tid. Även på aktiemarknaden följdes räntornas rörelser med väldigt noggrant och en av de huvudsakliga drivkrafterna för den kraftiga uppgången på aktiemarknaden i slutet av året var en klar sänkning av räntnivån under de sista månaderna av 2023. Den bästa avkastningen på noterade aktier fick VER på sina placeringar på den Nordamerikanska aktiemarknaden. Sämst avkastade placeringarna i nordiska aktier, där i synnerhet det svaga året på Helsingforsbörsen pressade ned avkastningen.

Marknadsvärdet på noterade aktier steg från 8,7 miljarder euro till 9,5 miljarder euro under året. Andelen direkta placeringar i portföljen var vid årets slut 24,0 (23,7) procent, och andelen fondplaceringar var 76,0 (76,3) procent. I slutet av året hade VER direkta placeringar i 91 (94) bolag och andelar i 62 (59) olika fonder.

1.3.2.2 ÖVRIGA AKTIEPLACERINGAR

VER:s övriga aktieplaceringar inbegriper placeringar i kapitalfonder, infrastrukturlaceringar och onoterade aktier. I slutet av året stod de övriga aktieplaceringarna för 11,7 (7,4) procent av VER:s portfölj. Under jämförelseperioden ingick infrastrukturlaceringarna i de övriga placeringarna. Kapitalfondernas andel av portföljen var 6,5 (6,2) procent, infrastrukturfondernas andel 4,0 (4,1) procent och de onoterade aktiernas andel 1,2 (1,3) procent.

Inom kapitalplaceringarna började en nedgång på transaktionsmarknaden redan i slutet av 2022 och trenden fortsatte under hela 2023. Den största orsaken till att marknaden avstannade kan anses vara säljarnas och köparnas olika uppfattningar om företagets värderingsnivåer. I fråga om kapitalplaceringarna hölls företagsvärderingarna kvar på synnerligen höga nivåer, trots att fluktuationerna på aktiemarknaden var ganska stora och den allt dyrare finansieringen förväntades ha en negativ inverkan på företagets lönsamhet. Tills vidare har företagets resultatutveckling dock varit väldigt god i genomsnitt, även om den ekonomiska osäkerheten syntes i företag inom vissa branscher.

Avkastningen på placeringar i kapitalfonder landade vid årets slut på 5,0 (12,5) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 784 (873) miljoner euro vid årets slut.

Infrastrukturfondernas avkastning hamnade på en synnerligen god nivå trots stigningen av räntorna. Den förändrade räntemiljön påverkade i viss utsträckning värderingen av företag, men infrastrukturfondernas karaktär som inflationsskyddande placeringskategori har hjälpt mot det värderingstryck som räntestigningen medfört.

Infrastrukturplaceringarna avkastade 6,8 (15,6) procent under år 2023. Andelen öppna placeringsförbindelser var 283 (277) miljoner euro vid årets slut.

De onoterade aktieplaceringarna omfattar placeringar i tre bolag. Portföljens avkastning uppgick i slutet av året till 6,0 (7,8) procent.

1.3.3 ÖVRIGA PLACERINGAR

VER:s övriga placeringar omfattar placeringar i fastighetsfonder och hedgefonder. I slutet av 2023 var de övriga placeringarnas andel av VER:s portfölj 8,0 (12,9) procent. Under jämförelseperioden ingick även infrastrukturlaceringarna i de övriga placeringarna. Infrastrukturfondernas andel av de placerade medlen var 3,9 (4,3) procentenheter och hedgefondernas andel 4,1 (4,4) procentenheter.

År 2023 var ett utmanande år för fastighetsplaceringarna. Effekterna av räntehöjningen realiserades i praktiken i full utsträckning i fastighetsernas värderingsnivåer. Förutom vissa undantag var avkastningen på fastighetsfonderna negativ.

Avkastningen på onoterade fastighetsplaceringar var i slutet av året -6,8 (4,1) procent. Andelen öppna placeringsförbindelser var 446 (593) miljoner euro vid årets slut.

Avkastningen på hedgefonder och systematiska strategier för 2023 var 3,2 procent. Den låga korrelationen med aktie- och räntemarknaden syntes som en lägre avkastning än på dessa tillgångsklasser, vilka gav en utmärkt avkastning i synnerhet i slutet av året. Av hedgefonderna gav i synnerhet multistrategifonderna och fonderna med inriktning på kvantitativa strategier en god avkastning. Dessa lyckades dra nytta av de stora fluktuationerna i avkastningsdifferenser på ränte- och aktiemarknaden. Tidsperioden var utmanande för makrofonderna och fonderna med fokus på den asiatiska marknaden, vilka led särskilt mycket av osäkerhetsfaktorerna förknippade med den kinesiska ekonomin. Inom de systematiska strategierna som genomfördes med derivat förblev avkastningen en aning negativ på grund av kostnaderna för defensiva strategier.

1.3.4 ANVÄNDNING AV DERIVAT

VER använder derivat i sin verksamhet. År 2023 bestod derivatens resultateffekter av valutaderivat, som användes för valutariskskydd, aktiederivat som huvudsakligen användes för hantering av aktierisken samt ränte- och kreditrisksderivat som användes för hantering av ränte- och kreditrisken. VER skyddade valutarisken i anslutning till sina ränte-, hedge- och illikvida placeringar fullt ut (med undantag för lån i lokal valuta på tillväxtmarknader och övriga aktieplaceringar). Hanteringen av aktierisken var år 2023 av taktisk karaktär och gav ett skydd mot aktierisken.

1.3.5 ANSVARSFULLHET

VER tar hänsyn till ansvarsfaktorer som en del av en hållbar, långsiktig placeringsverksamhet. Målet med VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet att identifiera och hantera långsiktiga ansvarsrisker samt stöda en hållbar utveckling. Portföljförvaltarna bedömer ansvarsfullheten tillsammans med de övriga faktorerna som påverkar placeringsverksamheten både när placeringsbeslut fattas och under placeringsperioden. VER:s approach när det gäller ansvarsfullhet utgörs av placeringsverksamhet i enlighet med värderingarna och internationella normer, ESG-integration samt skapande av genomslagskraft.

Stävandet av klimatförändringen är det mest centrala av VER:s mål för ansvarsfullhet. VER:s principer för ansvarsfull placering omfattar klimatriskerna vid sidan av de övriga ansvarsriskerna. För att främja målen i klimatavtalet från Paris eftersträvar VER klimatneutralitet för hela portföljen 2050. VER lämnar årligen en extern rapport om portföljens klimatavtryck, dvs. portföljens koldioxidintensitet och de absoluta utsläppen av portföljen, när det gäller den noterade aktieportföljen och företagslåneportföljen. Den senaste klimatrapporten publicerades våren 2023.

Utöver utsläppsutvecklingen följer VER också upp till exempel genomförandet av principerna i UN Global Compact-initiativet och relaterade internationella normer i portföljen. Dessa normer har anknytning till exempelvis mänskliga rättigheter, korruption, rättigheter i arbetslivet och miljön. VER:s mål är att inget av dess portföljbolag ska bryta mot internationella normer. Uppföljningen görs med hjälp av en extern tjänsteleverantör.

VER:s styrelse beslutar om de långsiktiga riktlinjerna för VER:s placeringsverksamhet. Principerna för ansvarsfullhet, som godkänts av VER:s styrelse, utgör grunden för VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet och styr fastställandet av målen för ansvarsfullhet. Vid sidan av principerna för ansvarsfullhet innehåller också VER:s principer för ägarstyrning ansvarsförväntningar på VER:s placeringsobjekt. Med hjälp av dessa förväntningar strävar VER för sin del efter att främja att företagen som VER äger i tillämpliga delar i sin verksamhet beaktar de förväntningar på ansvarsfullhet som ingår i VER:s mål. VER är medlem i t.ex. PRI, CDP och Sinsif och deltar dessutom i placerarinitiativ.

VER:s ledning beslutar om riktlinjerna för verkställandet av principerna för ansvarsfullhet. Riktlinjerna används som grund när anvisningar utarbetas och de praktiska portföljförvaltningsförfarandena utvecklas. Portföljförvaltarna verkställer och följer genomförandet av ansvarsfullheten i sina placeringsportföljer i enlighet med VER:s principer för ansvarsfull placering. Vid behov för portföljförvaltarna en dialog om ansvarsfullhet med företagen och kapitalförvaltarna.

1.4 Analys av bokslutskalkylerna

1.4.1 INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL

VER:s intäkter består av pensionsavgifterna för de arbetsgivare och arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem och den därmed jämförbara premieinkomsten samt av avkastningen på placeringsverksamheten.

År 2023 inflöt sammanlagt 1 678,8 (1 610,3) miljoner euro till VER i form av pensionsavgifter och därmed jämförbara avgifter. Enligt de uppgifter som fåtts från Kevas aktuariefunktion insamlades sammanlagt cirka 1 142,7 (1 093,2) miljoner euro i arbetsgivarens pensionsavgifter och cirka 518,1 (495,4) miljoner euro i arbetstagarens pensionsavgifter. Sammanlagt 5,8 (9,8) miljoner euro inflöt i arbetslöshetsförsäkringsavgiftsintäkter och 12,2 (11,8) miljoner euro i överföringsavgifter.

Den sammanlagda premieinkomsten var cirka 69 miljoner euro högre jämfört med år 2022. Den genomsnittliga pensionsavgiftsprocenten hölls på samma nivå som jämförelseåret och var 24,8 procent. Förhandsuppgifter ger vid handen att den totala lönesumman för de arbetstagare som omfattas av statens pensionssystem ökade något jämfört med år 2022.

Intäkterna i intäcks- och kostnadskalkylen bestod av försäljningsvinster för aktier och andelar, 378,7 (315,4) miljoner euro, och finansiella intäkter, 536,3 (671,7) miljoner euro. De finansiella intäkterna inbegriper ränteintäkter, dividender, vinster och förluster, netto, av försäljning av obligationer, intäkter av derivat och andra intäkter. Kostnaderna bestod av försäljningsförluster för aktier och andelar på 14,7 (76,5) miljoner euro och finansiella kostnader på 192,1 (413,3) miljoner euro. Nedskrivningar för finansiella kostnader har bokats för värdepapper, derivatförluster och andra finansiella kostnader. Eftersom VER inte har något lån inkluderar de finansiella kostnaderna inga räntekostnader. En redogörelse för bokförings- och bokslutsprinciperna för placeringsverksamheten finns i noterna till bokslutet.

VER:s rörelsekostnader uppgick år 2023 till sammanlagt 8,7 (8,2) miljoner euro. Av kostnaderna var 4,0 (3,8) miljoner euro personalkostnader och 4,7 (4,4) miljoner euro andra kostnader. Som organisation strävar VER efter att ha en så kostnadseffektiv verksamhet som möjligt. Rörelsekostnaderna var i förhållande till fondens värde 0,04 (0,04) procent.

VER betalar till Keva omkostnaderna för skötseln av de uppgifter som fastställs i lag för verkställandet av statens pensionskydd. Omkostnadsbeloppet fastställs årligen av finansministeriet. År 2023 var det 16,0 (15,0) miljoner euro.

1.4.2 BALANSRÄKNING

Balansomslutningen för Statens Pensionsfond i slutet av 2023 var 17,2 (17,1) miljarder euro. Den största tillgångsposten i balansräkningen är anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar, vilkas bokföringsvärde uppgår till 16,5 (16,2) miljarder euro. VER bedriver en långsiktig verksamhet med placering av pensionsmedel i syfte att bereda sig för statens framtida pensionsutgifter. Av denna anledning upptas långsiktiga placeringar, dvs. aktier, fondandelar och obligationer, i tillgångsgruppen Anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar i bokföringen.

I balansräkningen upptas kortfristiga placeringar, dvs. bank- och företagscertifikat och depositioner, i tillgångsgruppen Värdepapper ingående i finansieringstillgångarna och övriga kortfristiga placeringar. Bokföringsvärdet av dessa uppgick vid årets slut till 0,2 (0,1) miljarder euro. Fondens bankfordringar uppgick till 0,4 (0,4) miljarder euro.

Överföringen av medel till statsbudgeten har varit en central faktor som reglerat VER:s tillväxt. Beloppets storlek fastställs i lag och uppgick år 2023 till 40 procent av statens årliga pensionsutgift. VER:s budgetöverföring ökar från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från 40 procent till 45 procent åren 2024–2028. År 2023 upp-

gick det överförda beloppet till 2 116,2 (1 982,0) miljoner euro. Överföringen till statsbudgeten ökade år 2023 med 134,2 miljoner euro jämfört med år 2022 som en direkt följd av att statens pensionsutgifter ökade. Fram till slutet av 2023 har sammanlagt 42,0 miljarder euro av VER:s medel överförts till statsbudgeten.

Statens pensionsansvar uppgick i slutet av året till 101,0 (97,0) miljarder euro. Med pensionsansvar avses kapitalvärdet av de pensionsrätter som influtit inom statens pensionskydd före 31.12.2023. Sedan början av 2013 har Keva stått för beräkningen av statens pensionsansvar. I slutet av 2023 var fonderingsgraden 22,7 (22,4) procent beräknat enligt siffrorna i bilaga 10.2 till bokslutet. Ifall fonderingsgraden överskrider nivån 25 procent under två kalenderår i rad, genomförs en tilläggsöverföring på tre procentenheter. Placeringsintäkterna, pensionsavgiftsintäkterna, de medel som överförs till statsbudgeten samt pensionsansvarets utveckling inverkar på VER:s fonderingsgrad.

1.5 Personalen

VER:s styrelse utnämner verkställande direktören och de direktörer som är underställda honom eller henne. Verkställande direktören utnämner den övriga personalen. Ledningens nominerings- och löneärenden bereds av styrelsens nominerings- och ersättningsutskott. Verkställande direktör var ED Timo Löyttyniemi. Ledningsgruppen bestod dessutom av ränteplaceringsdirektör EM Mikko Räsänen, aktieplaceringsdirektör EM Jan Lundberg, placeringsdirektör för illikvida placeringar PM Maarit Säynevirta, placeringsdirektör för positionsförvaltning EM Sami Lahtinen och direktör för juridiska ärenden, jur.kand. Tiina Tarma.

I slutet av 2023 fanns det 28 (28) tjänster och fyra tidsbundna tjänsteförhållanden (av vilka tre var vikariat/tillfällig skötsel av tjänst) vid VER. Omsättningen bland VER:s fast anställda personal har varit obetydlig.

Av den ordinarie personalen hade 85 (86) procent åtminstone högre högskoleexamen och de övriga åtminstone lägre högskoleexamen. Utbildningsnivån har varit hög under hela den tid fonden har varit verksam. VER satsar på medarbetarnas utbildning och sporrar dem till att upprätthålla och förbättra sin yrkeskunnsighet. VER:s medarbetare är engagerade i att utveckla sig själva och deltar i yrkesutbildning.

VER följer upp hur personalen trivs på sin arbetsplats årligen med hjälp av en VMBaro-enkät. Medeltalet av barometersvaren under rapporteringsåret var 3,84 (3,95) på skalan 1–5. Arbetsstrivseln har hela tiden varit högre vid VER än i staten i genomsnitt. År 2023 uppgick sjukfrånvaron till 117 (80) kalenderdagar, och i de flesta fallen var det fråga om korta sjukfrånvaroperioder på 1–3 dagar.

Som arbetsgivare strävar VER efter att trygga medarbetarnas och arbetsgemenskapens utveckling och främjar dessutom personalens arbetshälsa. VER:s företagshälsövärd har organiserats via Mehiläinen Oy, och samarbetet med företagshälsövärderna har utvecklats på olika sätt.

1.6 Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen

1.6.1 INTERN KONTROLL

VER:s ledning svarar för att ändamålsenliga verksamhetssätt för fondens ekonomi och verksamhetens omfattning, innehåll och därmed anknutna risker tillämpas och att intern kontroll har verkställts vid VER. Syftet med den interna kontrollen är att säkerställa att VER:s verksamhet sköts effektivt och ändamålsenligt, att riskhanteringen har organiserats, att rapporteringen om verksamheten är pålitlig och att alla relevanta lagar, bestämmelser, anvisningar och befogenheter iakttas.

Bestämmelser om VER:s verksamhet finns i en specielllag om pensionsfonden. VER:s arbetsordning fastställs av finansministeriet, som också tillsätter styrelsen och revisorerna för VER. Styrelsen ansvarar för fonden och ser till att bokföringen, den interna kontrollen och riskhanteringen organiseras på ett ändamålsenligt sätt. Styrelsen fastställer VER:s ekonomistadga, centrala verksamhetsregler och instruktioner som gäller hela personalen. Dessutom fastställer styrelsen årligen placeringsplanen samt fullmakterna och limiterna för placeringsverksamheten, och övervakar att placeringsverksamheten genomförs. Ledningen för VER ansvarar för hur placeringsverksamheten genomförs och rapporterar till styrelsen. Personalens verksamhet övervakas av verkställande direktören.

1.6.2 INTERN REVISION

Den interna revisionen hjälper VER att uppnå sina mål. VER:s interna revision genomfördes under år 2023 av de externa oberoende tjänsteleverantörerna PricewaterhouseCoopers Oy och Ernst&Young Oy. Styrelsen godkänner den årliga planen för intern revision, som omfattar den interna revisionens fokusområden och de preliminära revisionsobjekten. År 2023 synades kartläggningen av VER:s placeringsverksamhet och operativa risker samt definitionen av ISDA-motparternas motpartsrisk som separata revisionsobjekt.

1.6.3 RISKHANTERING

För att säkerställa en effektiv riskhantering beslutar VER:s styrelse varje år om en riskhanteringsplan för fonden och, från och med år 2016, i samband med den också om en beredskapsplan för fonden. Vid VER kontrollerar och utvecklar man kontinuerligt de olika funktionernas processer ur riskhanteringssynvinkel. Inom riskhanteringen av placeringsverksamheten analyseras såväl den realiserade utvecklingen som framtida risker med hjälp av flera olika metoder och nyckeltal.

Riskhanteringen grundar sig på de allokeringströskor som ingår i finansministeriets föreläggande – diversifiering av portföljen på basis av tillgångsklasser. Största delen av VER:s avkastningsförväntningar och marknadsriskerna hänförs till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden. Den tillgångsklassbaserade diversifieringsnyttan mellan ränte- och aktieportföljens avkastningar minskar av den relativt stora andelen

ränteplaceringar med kreditrisk. Kreditriskens andel av ränteportföljens risk har ökat och om aktieportföljen är förlustbringande kan situationen vara densamma även i fråga om ränteportföljen, eftersom de ränteportföljplaceringar som kännetecknas av en högre risk korrelerar positivt med aktieplaceringarna. En normaliserad "riskfri" räntenivå förbättrar dock diversifieringsmöjligheterna för hela portföljen, eftersom det vid sidan av aktierisken erbjuds en avkastningskälla som korrelerar lågt med aktieavkastningen och också har en klart positiv avkastningsförväntning.

Den centrala förändringen inom den närmaste framtiden med tanke på riskhanteringen är den inverkan som ökningen av budgetöverföringen till följd av lagrevideringen har haft på likviditeten hos VER:s hela placeringsportfölj. VER:s negativa nettoavgiftsintäkt kommer i slutet av det innevarande decenniet att öka till uppskattningsvis cirka 1 miljard euro per år. Det är utmanande att påverka allokeringen av illikvida placeringar på kort sikt, vilket ökar behovet att analysera likviditeten hos VER:s hela portfölj även på längre sikt. De illikvida placeringarnas andel kan variera relativt snabbt vid växlingar i värderingen av likvida tillgångsklasser, och i praktiken kan andelen illikvida placeringar påverkas genom egen verksamhet endast genom långsiktig planering av mängden nya placeringsförbindelser. När andelen ökar, minskar de nya förbindelserna, men effekten på allokeringen syns först efter flera år.

1.6.4 DEN INTERNA KONTROLLENS OCH DEN DÄRI INGÅENDE RISKHANTERINGENS ÄNDAMÅLSENLIGHET OCH TILLRÄCKLIGHET

Utifrån de övervakningsåtgärder och riskkartläggningar samt den interna revision som VER:s ledning utfört är VER:s interna kontroll tillräcklig och ändamålsenligt ordnad och fyller de mål som fastställs i 69 § i förordningen om statsbudgeten. Den interna kontrollen utvecklas och effektiviserar kontinuerligt på basis av eventuella observerade brister i övervakningen och speciellt enligt de åtgärdsrekommendationer som den interna revisionen lägger fram.

STATENS PENSIONSFRONDS INTÄKTS- OCH KOSTNADSKALKYL

	1.1. - 31.12.2023		1.1. - 31.12.2022	
VERKSAMHETSINTÄKTER				
Övriga verksamhetsintäkter				
Försäljningsvinst på aktier och andelar	378 728 808,20		315 392 510,19	
Intäkter av pensionsavgifter	1 660 854 500,22		1 588 628 156,05	
Intäkter av arbetslöshetsförsäkringsavgifter	5 784 668,50		9 809 900,00	
Övriga intäkter	12 190 036,57	2 057 558 013,49	11 827 511,40	1 925 658 077,64
KOSTNADER FÖR VERKSAMHETEN				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	31 142,35		41 908,63	
Personalkostnader	3 980 370,93		3 779 406,77	
Hyror	307 743,10		342 614,50	
Inköp av tjänster	3 994 000,70		3 781 376,61	
Ersättning för verkställandet av statens pensionsskydd	15 991 243,62		15 031 326,53	
Övriga kostnader				
Övriga kostnader	336 092,29		265 429,80	
Försäljningsförluster på aktier och andelar	14 703 512,35		76 451 334,92	
Avskrivningar	9 275,05	-39 353 380,39	9 275,05	-99 702 672,81
ÅTERSTOD I		2 018 204 633,10		1 825 955 404,83
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Finansiella intäkter	536 333 058,24		671 694 158,25	
Finansiella kostnader	-192 147 554,59	344 185 503,65	-413 284 005,67	258 410 152,58
ÅTERSTOD II		2 362 390 136,75		2 084 365 557,41
ÅTERSTOD III		2 362 390 136,75		2 084 365 557,41
RÄKENSKAPSPERIODENS INTÄKTS-/KOSTNADSÅTERSTOD		2 362 390 136,75		2 084 365 557,41

STATENS PENSIONSFRONDS BALANSRÄKNING

AKTIVA	31.12.2023		31.12.2022	
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR				
MATERIELLA TILLGÅNGAR				
Inventarier		0,00		9 275,05
VÄRDEPAPPER INGÅENDE I ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR				
Köp av obligationer i euro	2 883 559 877,39		2 829 428 225,03	
Övriga långfristiga placeringar i euro	8 160 330 551,80		8 053 301 453,86	
Köp av obligationer i valuta	1 343 931 175,06		1 364 331 730,66	
Övriga långfristiga placeringar i valuta	4 081 743 474,62	16 469 565 078,87	3 932 761 103,86	16 179 822 513,41
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR SAMMANLAGT		16 469 565 078,87		16 179 831 788,46
OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR				
LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
Långfristiga fordringar		1 098 815,21		879 223,62
KORTFRISTIGA FORDRINGAR				
Resultatregleringar	221 805 234,54		213 525 650,63	
Övriga kortfristiga fordringar	38 401 720,74	260 206 955,28	141 006 737,00	354 532 387,63
VÄRDEPAPPER INGÅENDE I FINANSIERINGSTILLGÅNGARNA OCH ÖVRIGA KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
Köp av obligationer i euro		163 783 539,62		119 706 459,17
KASSA, BANKTILLGODOHAVANDEN OCH ÖVRIGA FINANSIERINGSMEDEL				
Övriga bankkonton		396 130 797,21		438 344 691,61
OMSÄTTNINGS- OCH FINANSIERINGSTILLGÅNGAR SAMMANLAGT		821 220 107,32		913 462 762,03
AKTIVA SAMMANLAGT		17 290 785 186,19		17 093 294 550,49

PASSIVA	31.12.2023		31.12.2022	
EGET KAPITAL				
Fondens kapital	-39 905 884 020,26		-37 923 888 501,16	
Förändring av kapitalet under tidigare räkenskapsperioder	56 810 169 558,49		54 725 804 001,08	
Budgetöverföringar	-2 116 164 945,87		-1 981 995 519,10	
Räkenskapsperiodens intäkts-/kostnadsåterstod	2 362 390 136,75	17 150 510 729,11	2 084 365 557,41	16 904 285 538,23
FRÄMMANDE KAPITAL				
KORTFRISTIGT				
Leverantörsskulder	137 087,54		176 592,37	
Poster som ska redovisas vidare	157 051,66		148 802,52	
Passiva resultatregleringar	9 745 600,02		61 054 834,26	
Övriga kortfristiga skulder	130 234 717,86	140 274 457,08	127 628 783,11	189 009 012,26
FRÄMMANDE KAPITAL SAMMANLAGT		140 274 457,08		189 009 012,26
PASSIVA SAMMANLAGT		17 290 785 186,19		17 093 294 550,49

STATENS PENSIONSFRONDS FINANSIERINGSANALYS

	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
EGEN VERKSAMHET		
Försäljning av tjänster, hyror, bruksersättningar och övriga verksamhetsintäkter	1 674 901 942,97	1 605 718 529,44
Ränteintäkter och intäktsföring av vinst	522 651 527,91	661 976 251,99
Utgifter för köp av varor och tjänster	-20 136 727,70	-19 009 500,87
Personalutgifter	-3 948 454,00	-3 739 914,63
Övriga utgifter	-251 730,80	-217 455,25
KASSAFLÖDE FÖR EGEN VERKSAMHET	2 173 216 558,38	2 244 727 910,68
INVESTERINGAR		
Placeringar i värdepapper *)	-482 925 849,77	-1 198 386 781,38
Försäljningsvinster på placeringar	364 025 295,85	238 941 175,27
Beviljade lån **)	-2 287 786,93	35 292 575,41
INVESTERINGARNAS KASSAFLÖDE	-121 188 340,85	-924 153 030,70
FINANSIERING		
Ändring av eget kapital	-2 114 795 519,10	-1 982 850 705,14
Ändring av skuld	64 630 487,62	60 133 888,99
FINANSIERINGENS KASSAFLÖDE	-2 050 165 031,48	-1 922 716 816,15
ÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	1 863 186,05	-602 141 936,17
LIKVIDA MEDEL 1.1	558 051 150,78	1 160 193 086,95
LIKVIDA MEDEL 31.12	559 914 336,83	558 051 150,78

*) Posten Placeringar i värdepapper inkluderar finansieringskostnader.

**) Posten Beviljade lån inkluderar ändringen av ställda säkerheter och källskattefordringar.

BILAGORNA TILL BOKSLUTET

Bilaga 1 till Statens Pensionsfonds bokslut: Principer för upprättande av bokslut och uppgifternas jämförbarhet

Bokslutet för Statens Pensionsfond upprättas med iakttagande av lagen och förordningen om statsbudgeten samt finansministeriets och statskontorets föreskrifter och anvisningar. Intäkts- och kostnadskalkylen, balansräkningen, finansieringsanalysen och noterna har uppgjorts i enlighet med de föreskrifter som finansministeriet utfärdat 19.1.2016 (TM 1602) och 29.12.2022 gällande scheman för bokslutet för statliga fonder utanför budgeten och de uppgifter som ska ingå i bilagorna till bokslutet.

1) Ändringar som berör budgetering och principerna för upprättande av bokslut samt uppgifternas jämförbarhet

Statens Pensionsfonds bokföring sköts av Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet). Värdepappersbokföringen sköts av OP Kapitalförvaltning Ab och bokföringen av pensionsavgiftsintäkterna av Keva. Bägge delbokföringar förs månatligen in i VER:s huvudbokföring i Palkeet.

Uppgifterna för bokslutsåret är jämförbara med föregående års uppgifter.

2) Valutakurs som använts vid omvandling av fordringar och skulder samt övriga förbindelser i utländsk valuta till euro

Likvida medel, bankfordringar, övriga finansiella tillgångar samt kortfristiga fordringar och skulder i utländsk valuta har omvandlats till euro enligt den kurs som Europeiska Centralbanken (ECB) publicerade på årets sista bankdag.

Valuta	ECB:s kurs 31.12.2023
USD (US-dollar)	1,105
JPY (japanska yen)	156,33
GBP (engelska pund)	0,8691
SEK (svenska kronor)	11,096
DKK (danska kronor)	7,4529

CHF (schweiziska franc)	0,926
NOK (norska kronor)	11,2405
MXN (mexikanska peso)	18,7231
PLN (poliska zloty)	4,3395
TRY (turkiska lira)	32,6531
ZAR (sydafrikanska rand)	20,3477

Statens Pensionsfonds långfristiga placeringar i utländsk valuta ingår i anläggningstillgångarna. Placeringarna har i regel värderats till valutakursen vid anskaffningstidpunkten med undantag av de valutadenerade placeringar vars bokföringsvärde har sänkts.

3) Värderings- och periodiseringsprinciper och -förfaranden som tillämpats vid upprättandet av bokslutet

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ LÅNGFRISTIGA PLACERINGAR

Statens Pensionsfond bedriver en långsiktig verksamhet med placering av pensionsmedel i syfte att bereda sig för statens framtida pensionsutgifter. Därför upptas långsiktiga placeringar, dvs. aktier, fondandelar och obligationer, i tillgångsgruppen Anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar i bokföringen.

Aktier och fondandelar upptas i balansräkningen i huvudsak till beloppet av de rörliga utgifter som orsakas av anskaffningen. Obligationer upptas i balansräkningen till den periodiserade anskaffningsutgiften, varvid skillnaden mellan obligationens nominella värde och anskaffningsutgiften (emissionsdifferensen) periodiseras såsom ränteutäkt eller minskning av denna under obligationens löptid. Motposten anges som minskning eller ökning av anskaffningsutgiften.

Placeringarnas anskaffningsutgift räknas med tillämpande av medelpriset.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ KORTFRISTIGA PLACERINGAR

I balansräkningen upptas kortfristiga placeringar, dvs. bank- och företagscertifikat och depositioner, i tillgångsgruppen Värdepapper ingående i finansieringstillgångarna och övriga kortfristiga placeringar. Bank- och företagscertifikat upptas till den periodiserade anskaffningsutgiften och depositioner till den ursprungliga anskaffningsutgiften.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ ANDRA TILLGÅNGAR ÄN PLACERINGAR

Immateriella tillgångar samt maskiner, utrustning och inventarier upptas i balansräkningen till anskaffningsutgiften minskat med avskrivningar enligt plan.

BOKFÖRINGSVÄRDET PÅ FORDRINGAR

Forordningar upptas i balansräkningen till det nominella värdet eller till ett sannolikt värde som är permanent lägre än det nominella värdet.

UPPSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR

VER:s placeringstillgångar värderas normalt till anskaffningspriset i enlighet med statens bokföringsföreskrifter.

Långfristiga placeringar hör till anläggningstillgångarna. Därför görs inga nedskrivningar med anledning av kursfluktuationer, såvida värde-minskningen inte kan anses vara bestående och väsentlig. Nedskrivningar bokades för första gången i bokslutet för år 2008 och därefter i boksluten för åren 2009–2022. I bokslutet för år 2023 har nedskrivningar för finansiella kostnader bokats till ett belopp av totalt 28 294 945,14 euro för sådana värdepapper vars marknadsvärde 31.12.2023 var mer än 50 procent lägre än bokföringsvärdet.

Enligt ett utlåtande av Statens bokföringsnämnd är det inte förenligt med god bokföringssed i statsbokföringen att återföra en nedskrivningsavskrivning på anskaffningsutgiften för långfristiga placeringar.

Det är möjligt att göra en uppskrivning på placeringarna, förutsatt att värdepapprets sannolika överlåtelsepris är bestående väsentligt högre än anskaffningsutgiften. Inga uppskrivningar har gjorts.

PLACERINGARNAS VERKLIGA VÄRDE

Som verkligt värde på aktier och fondandelar samt obligationer som noteras på den officiella värdepappersbörsen eller som i övrigt är föremål för offentlig handel har använts den sista under fortlöpande handel noterade köpkursen på bokslutsdagen. Om bokslutsdagen inte är en börsdag har man använt motsvarande kurs dagen innan. Penningmarknadsplaceringar har värderats utifrån euribornoteringarna på månadens sista bankdag.

Som verkligt värde på andelar i placeringsfonder har man använt det värde på fondandelen som fondbolaget meddelat på årets sista värderingsdag. Som verkligt värde på kapitalfondsplaceringar har man använt ett värde som uträknats på basis av det värde på fondandelen som fonden senast meddelat.

Placeringar i utländsk valuta har värderats i den lokala valutan, och värden i utländsk valuta omräknas i euro enligt Europeiska centralbankens medelkurs på den sista bankdagen i månaden.

DERIVAT

I bokföringen och bokslutet har derivaten delats in i skyddande och icke-skyddande derivat enligt användningsändamål. Valutaderivaten har huvudsakligen behandlats som skyddande och de övriga derivaten som icke-skyddande derivat. Resultaten av alla stängda och förfallna derivat har bokförts till fullt belopp som resultatpåverkande. Vid tidpunkten för bokslutet har också orealiserade värdeförändringar på öppna, icke-skyddande derivat bokförts som resultatpåverkande.

I noterna till bokslutet har de öppna derivatavtalen värderats till marknadsvärde på bokslutsdagen eller, om sådant saknas, till ett verkligt värde som uppskattats av utomstående parter. Kontanter som getts som säkerhet för derivatavtal har upptagits i balansräkningen som fordran. De ansvar som följer av derivatavtal och de säkerheter som ställts för derivathandel specificeras i noterna (bilagorna 10.4 och 10.5).

OMKOSTNADER OCH PENSIONSavgIFTSINTÄKTER

Pensionsavgiftsintäkterna antecknas i VER:s bokföring på basis av månadsvisa sammandragsverifikat som fås från Keva och verifikat som producerats för bokslutet.

4) Intäkter och kostnader, budgetintäkter och -utgifter samt justering av fel som hänför sig till tidigare år, om de inte är av ringa betydelse

Statens Pensionsfond har inga justeringar som hänför sig till tidigare år.

5) Redogörelse för de väsentligaste transaktionerna efter bokslutsåret till den del som de inte uppges i verksamhetsberättelsen

De mest väsentliga händelserna efter Statens pensionsfonds bokslutsår tas upp i verksamhetsberättelsen.

Bilaga 2 till Statens Pensionsfonds bokslut: Utfallet av dispositionsplanen för fondens medel eller av budgeten som fastställts för fonden

Från statens pensionsfond överförs årligen till statsbudgeten ett belopp som utgör 45 procent av de årliga utgifterna för pensioner som grundar sig på statlig anställning som omfattas av pensionslagen för den offentliga sektorn och för andra pensioner som omfattas av finansieringen av statens pensionsskydd. Om överföringen stadgas i 6 § 1 momentet i lagen om statens pensionsfond (1297/2006).

Enligt ikraftträdandebestämmelsen som gäller lagen om ändring av lagen om statens pensionsfond (218/2022) är den ovan avsedda överföringen till statsbudgeten 40 procent år 2023 och VER:s budgetöverföring ökar från och med 2024. Överföringen till budgeten ökar gradvis från 40 procent till 45 procent åren 2024–2028.

I budgeten för år 2023 hade man budgeterat som en överföring från Statens Pensionsfond ett belopp på 2 125 515 000,00 euro, och som slutlig överföring till budgeten fastställdes ett belopp på 2 116 164 945,87 euro (= 0,40 x 5 290 412 364,68 euro).

Bilaga 3 till Statens Pensionsfonds bokslut: Specifikation av personalkostnaderna

	2023	2022
Personalkostnader	3 334 528,57	3 171 492,21
Löner och arvoden	2 930 523,42	2 752 735,39
Resultatbaserade poster *)	404 005,15	418 756,82
Lönebikostnader	645 842,36	607 914,56
Pensionskostnader	587 559,81	554 779,50
Övriga lönebikostnader	58 282,55	53 135,06
Sammanlagt	3 980 370,93	3 779 406,77
	2023	2022
Naturaförmåner	63 880,84	58 480,06
Ledningen	13 386,80	12 477,09
Övrig personal	50 494,04	46 002,97
Semesterlöneskuld	602 377,12	578 709,33

*) I 2023 års resultatbaserade post har upptagits resultatpremier för år 2023 till ett belopp på 437 333,36 euro och resultatpremier för år 2022 till ett korrigerat belopp på -36 328,22 euro, och grunderna för dessa fastställdes först efter att bokslutet för året i fråga färdigställts.

Ledningens löner och arvoden samt resultatbaserade poster

VER:s ledningsgrupp består av verkställande direktören, placeringsdirektörerna och direktören för juridiska ärenden. Ställföreträdare för verkställande direktören Timo Löyttyniemi är placeringsdirektör Maarit Säynevirta. Nominerings- och löneärenden som gäller verkställande direktören och den övriga ledningen behandlas av styrelsens nominerings- och ersättningsutskott och besluten fattas av VER:s styrelse.

År 2023 betalades sammanlagt 1 003 436,61 euro i löner och resultatpremier till ledningsgruppen, och verkställande direktörens andel var 251 891,52 euro.

VER har sedan 2001 tillämpat ett resultatpremiesystem som baserar sig på placeringsverksamhetens framgång. I enlighet med finansministeriets direktiv kan den årliga resultatpremien motsvara högst två månaders lön. Resultatpremien betalas under de två år som följer på det år då den fastställts. Ledningsgruppens löner och arvoden inkluderar resultatpremier för 2021 som betalats år 2023 till ett sammanlagt belopp på 29 389,18 euro, av vilket verkställande direktörens andel var 8 414,96 euro.

Finansministeriet beslutar om månadsarvodet till VER:s styrelseledamöter. Ordförandens arvode är 1 500 euro, viceordförandens arvode 1 250 euro och ledamöternas arvode 750 euro i månaden. Ersättare får månadsarvode (750 euro) endast för de månader då de deltar i möten. VER:s styrelse fattar beslut om arvoden till placeringsdelegationen. Mötesarvodet för ordföranden för placeringsdelegationen är 500 euro, och medlemmarnas mötesarvode är 300 euro. Styrelsens och placeringsdelegationens mötesarvoden uppgick till sammanlagt 82 000 euro.

Övriga förmåner

VER:s ledning och personal har haft mobiltelefonförmån samt lunch-, kultur- och arbetsresesedlar.

Ledningen eller personalen omfattas inte av pensionsarrangemang som avviker från statens pensionsskydd.

Bilaga 4 till Statens Pensionsfonds bokslut: Grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringarna i dem

Tillgångsgrupp	Avskrivningsmetod	Avskrivningstid år	Årlig avskrivning, %	Restvärde € eller %
Köpta ICT-program	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Övriga utgifter med lång verkningstid	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Datorutrustning och kringutrustning	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Kontorsmaskiner och anordningar	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Kommunikationsutrustning	Jämna avskrivningar	3	33,3	0 %
Telefoncentraler och övrig kommunikationsutrustning	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Övriga maskiner och anläggningar	Jämna avskrivningar	5	20	0 %
Inventarier	Jämna avskrivningar	5	20	0 %

Avskrivningarna enligt plan har beräknats enligt enhetliga principer vid Statens Pensionsfond och som jämna avskrivningar enligt anläggningstillgångarnas ekonomiska livstid på det ursprungliga anskaffningspriset.

Beräkningen av avskrivningar inleds senast från och med början av den månad som följer månaden då tillgången togs i bruk.

Grunderna för avskrivningar enligt plan har inte ändrats under räkenskapsperioden.

Bilaga 5 till Statens Pensionsfonds bokslut: Avskrivningar av anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid

Materiella tillgångar	Inventarier	Sammanlagt
Anskaffningsutgift 1.1.2023	46 375,25	46 375,25
Ökningar	0,00	0,00
Minskningar	0,00	0,00
Anskaffningsutgift 31.12.2023	46 375,25	46 375,25
Ackumulerade avskrivningar 1.1.2023	-37 100,20	-37 100,20
Ackumulerade avskrivningar på minskningar	0,00	0,00
Avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden	-9 275,05	-9 275,05
Avskrivningar avvikande från planen under räkenskapsperioden	0,00	0,00
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	0,00	0,00
Ackumulerade avskrivningar 31.12.2023	-46 375,25	-46 375,25
Uppskrivningar	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.2023	0,00	0,00

Värdepapper ingående i anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar	Obligationer i euro	Övriga långfristiga placeringar i euro	Obligationer i valuta	Långfristiga placeringar	Värdepapper ingående i anläggningstillgångar och övriga långfristiga placeringar
Anskaffningsutgift 1.1.2023	2 829 428 225,03	8 197 854 769,20	1 364 331 730,66	3 963 898 195,61	16 355 512 920,50
Ökningar	835 530 109,38	1 045 701 876,01	724 584 868,97	467 326 572,14	3 073 143 426,50
Minskningar	-781 398 457,02	-944 506 558,41	-744 985 424,57	-309 466 026,86	-2 780 356 466,86
Anskaffningsutgift 31.12.2023	2 883 559 877,39	8 299 050 086,80	1 343 931 175,06	4 121 758 740,89	16 648 299 880,14
Ackumulerade avskrivningar 1.1.2023	0,00	-144 553 315,34	0,00	-31 137 091,75	-175 690 407,09
Ackumulerade avskrivningar på minskningar	0,00	18 075 422,80	0,00	7 175 128,16	25 250 550,96
Avskrivningar enligt plan under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Avskrivningar avvikande från planen under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nedskrivningar under räkenskapsperioden	0,00	-12 241 642,46	0,00	-16 053 302,68	-28 294 945,14
Ackumulerade avskrivningar 31.12.2023	0,00	-138 719 535,00	0,00	-40 015 266,27	-178 734 801,27
Uppskrivningar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bokföringsvärde 31.12.2023	2 883 559 877,39	8 160 330 551,80	1 343 931 175,06	4 081 743 474,62	16 469 565 078,87

Bilaga 6 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter	2023	2022	Förändring 2023-2022
Räntor på fordringar i euro	52 217 979,72	28 312 596,59	23 905 383,13
Räntor på fordringar i valuta	34 017 012,26	34 569 808,88	-552 796,62
Emissions-, kapital- och kursdifferenser för fordringar	-49 457 867,51	38 395 560,87	-87 853 428,38
Dividender	120 677 945,47	118 797 546,40	1 880 399,07
Övriga finansiella intäkter	378 877 988,30	451 618 645,51	-72 740 657,21
Finansiella intäkter sammanlagt	536 333 058,24	671 694 158,25	-135 361 100,01

Finansiella kostnader	2023	2022	Förändring 2023-2022
Kontoavdrag för placeringar och lånefordringar	28 294 945,14	47 354 359,95	-19 059 414,81
Övriga finansiella kostnader	163 852 609,45	365 929 645,72	-202 077 036,27
Finansiella kostnader sammanlagt	192 147 554,59	413 284 005,67	-221 136 451,08
Netto	344 185 503,65	258 410 152,58	85 775 351,07

Bilaga 7 till Statens Pensionsfonds bokslut: Lån som beviljats ur fonden

Inga lån har beviljats ur Statens Pensionsfond.

Bilaga 9 till Statens Pensionsfonds bokslut: Finansiella poster och skulder i balansräkningen

31.12.2023	Under 1 år	Växlande ränta 1-5 år	Över 5 år	Under 1 år	Fast ränta 1-5 år	Över 5 år	Sammanlagt
Finansiella poster bland aktiva							
Obligationer i euro	2 472 359,09	1 000 000,00	0,00	147 303 596,14	1 160 374 988,20	1 572 408 933,96	2 883 559 877,39
Övriga långfristiga placeringar i euro	0,00	0,00	8 160 330 551,80*)	0,00	0,00	0,00	8 160 330 551,80
Övriga placeringar i valuta	0,00	0,00	4 081 743 474,62*)	738 085 174,89	248 000 266,63	357 845 733,54	5 425 674 649,68
Övriga kortfristiga placeringar i euro	0,00	0,00	0,00	163 783 539,62	0,00	0,00	163 783 539,62
Samlingskontofordran på staten	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kassa, banktillgodohavanden och andra finansieringstillgångar	0,00	0,00	0,00	275 578 527,43**)	0,00	0,00	275 578 527,43
Sammanlagt	2 472 359,09	1 000 000,00	12 242 074 026,42	1 324 750 838,08	1 408 375 254,83	1 930 254 667,50	16 908 927 145,92

*) Av aktier och fondandelar i euro och valuta

***) i siffran beaktas givna och erhållna kontanta säkerheter

Bilaga 10 till Statens Pensionsfonds bokslut: Statsborgen och -garantier samt övriga ansvarsförbindelser

Bilaga 10.1: Beviljade borgensförbindelser och garantier

Statens Pensionsfond har inte beviljat borgensförbindelser eller garantier.

Bilaga 10.2: Ansvarsförbindelser

EUR eller verbal förklaring	31.12.2023	31.12.2022	Förändring 2023–2022
Ansvar för skade- och försäkringsersättningar			
Statens pensionsansvar	101 000 000 000,00	97 000 000 000,00	4 000 000 000,00

Med pensionsansvar avses kapitalvärdet av de pensionsrätter som influtit inom statens pensionsskydd före 31.12.2023. Räntan vid diskontering av kapitalvärdet på pensionsrätter är 2,7 %, som antas vara en realränta som överstiger framtida ändringar i inkomstnivån och indexhöjningarna av pensioner. Pensionsansvaret 31.12.2023 anges på indexnivån för år 2024.

Pensionsansvaret 31.12.2023 har huvudsakligen beräknats på individnivå utgående från person-, pensions- och inkomstuppgifterna 31.12.2023 förhöjda till indexnivån 2024. I fråga om de löpande pensioner där Keva inte fungerar som sista anstalt som betalar ut pension har man i beräkningen av pensionsansvaret använt pensionsuppgifterna per 31.12.2022 förhöjt till indexnivån för 2024. I fråga om pensionsrätt som influtit under oavlönade perioder har kapitalvärdet beräknats på statens uppskattade kostnadsandel av den utgift för de oavlönade perioderna som uppstått fram till 31.12.2023.

Statens Pensionsfonds medel används inte direkt till att betala ut pensioner, utan pensionerna inom statens pensionssystem betalas ur de anslag som reserverats i statsbudgeten. Bestämmelser om det belopp som årligen ska överföras från Statens Pensionsfond till statsbudgeten i syfte att jämna ut statens pensionsutgifter finns i lagen om statens pensionsfond (1297/2006).

Värdet på de tillgångar som utgör täckning för pensionsansvaret 31.12.2023 var 22 937 746 226,63 euro (21 735 155 810,54 euro 31.12.2022) värderat till marknadspris. Dessa tillgångar består av placeringsportföljen värderad till marknadspris, kort- och långfristiga fordringar, kortfristigt främmande kapital samt banktillgodohavanden. I värdet på de tillgångar som utgör täckning för pensionsansvaret har även beaktats samtliga öppna derivatavtal till verkligt värde. Den täckta andelen av pensionsansvaret i förhållande till pensionsansvaret var 22,7 % (22,4 % 31.12.2022). Den otäckta andelen av pensionsansvaret uppgick till cirka 78,1 miljarder euro.

De viktigaste författningarna som ansvaret baserar sig på är pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) och lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016).

Helsingfors den 31 januari 2024

Roman Goebel
Aktuariechef

Bilaga 10.4: Ansvarsförbindelser relaterade till derivatavtal

VER använder sig av valuta-, ränte-, aktie- och råvaruderivat i sin verksamhet. I bokföringen och bokslutet har derivaten delats in i skyddande och icke-skyddande derivat enligt användningsändamål. Valutaderivaten har huvudsakligen behandlats som skyddande och de övriga derivaten som icke-skyddande derivat. Resultaten av alla stängda och förfallna derivat har bokförts till fullt belopp som resultatpåverkande. I bokslutet har också orealiserade värdeförändringar på öppna, icke-skyddande derivat bokförts som resultatpåverkande.

Värdena och de verkliga värdena på vid bokslutstidpunkten öppna valuta- och räntederivatavtals referenstillgångar anges nedan. Avtalen värderats till marknadsvärde på bokslutsdagen eller, om sådant saknas, till ett verkligt värde som uppskattats av utomstående parter.

Öppna derivatavtal	31.12.2023	31.12.2022
Skyddande		
Valutaterminsavtal		
Referenstillgångarnas värde	2 398 557 269,48	1 850 584 018,03
Avtalens verkliga värde	79 809 887,81	56 933 249,57
Icke-skyddande		
Valutaoptioner		
Referenstillgångarnas värde	0,00	934 042 382,26
Avtalens verkliga värde	0,00	5 045 454,91
Aktieoptioner		
Referenstillgångarnas värde	4 419 120 518,85	0,00
Avtalens verkliga värde	1 624 208,14	0,00
Inflationssvappar		
Referenstillgångarnas värde	90 000 000,00	650 000 000,00
Avtalens verkliga värde	15 070 823,10	-6 916 394,60
Räntefuturer		
Referenstillgångarnas värde	547 845 023,92	49 203 224,47
Avtalens verkliga värde	9 480 882,35	-152 249,45
Räntesvappsoptioner (swaption)		
Referenstillgångarnas värde	100 000 000,00	356 800 000,00
Avtalens verkliga värde	2 420 820,29	2 148 485,48
Kreditrisksvappar på indexnivå (Credit Default Swap)		
Referenstillgångarnas värde	248 000 000,00	281 000 000,00
Avtalens verkliga värde	26 775 672,07	7 076 371,57

Totalavkastningssvappar (Total Return Swap)		
Referenstillgångarnas värde	570 494 216,99	560 347 694,76
Avtalens verkliga värde	-1 065 201,50	1 086 565,20

Bilaga 10.5: Ställda säkerheter

Ställda säkerheter för derivathandel	31.12.2023
Värdepapper	10 700 000,00
Kontanta säkerheter	6 195 094,16
Sammanlagt	16 895 094,16

Bilaga 10.6: Övriga fleråriga ansvarsförbindelser

Avtal	Utgifter 2023	Penningbehov 2024	Penningbehov 2025	Penningbehov sammanlagt
Hyra för kontorslokaler	304 856,54	311 575,50	348 124,10	659 699,60

Bilaga 11 till Statens Pensionsfonds bokslut: Fonderade medel i balansräkningen

Statens Pensionsfond har inga fonderade medel i balansräkningen.

Bilaga 12 till Statens Pensionsfonds bokslut: Fonderade medel som inte ingår i balansräkningen

Statens Pensionsfond har inga fonderade medel som inte ingår i balansräkningen.

Bilaga 13 till Statens Pensionsfonds bokslut: Förändringar i skulden

Statens Pensionsfond har inga skulder.

Bilaga 14 till Statens Pensionsfonds bokslut: Maturitetsfördelning och duration avseende skulden

Statens Pensionsfond har inga skulder.

Bilaga 15 till Statens Pensionsfonds bokslut: Övriga kompletterande uppgifter som är nödvändiga för lämnande av riktiga och tillräckliga uppgifter

Riskhantering

1. Riskhantering som en del av den interna kontrollen

Med riskhantering, som utgör en del av den interna kontrollen, avses att identifiera, bedöma och begränsa väsentliga risker som orsakas av VER:s verksamhet eller den externa operativa miljön och att kontrollera dessa på lång sikt. Genom den interna kontrollen strävar man också efter att minimera risker som inte kan förutses och säkerställa en effektiv, ekonomisk och tillförlitlig verksamhet. För väsentliga funktioner har VER skriftligt fastställda rutiner och mål som följs upp fortlöpande.

VER analyserar sin verksamhetsmiljö ur fyra perspektiv: placeringsrisker, operativa risker, ESG-risker i placeringsverksamheten och risker med anknytning till verksamhetsmiljön. I praktiken kan realiseringen av operativa risker slutligen bli risker även för placeringsverksamheten – eller vice versa. Möjligheterna att mäta risker och vidta riskhanteringsåtgärder är beroende av hur mycket vi vet och i hur utsträckning vi förmår bedöma risker i förväg. Vilka metoder som används för att hantera identifierade risker beror på huruvida riskerna är önskvärda eller icke-önskvärda och huruvida de är kompenserade eller icke-kompenserade.

På lång sikt har de viktigaste riskerna i anslutning till VER:s egen verksamhet att göra med placeringsverksamhetens framgång och avkastningen på placeringarna. En central risk är att VER:s placeringsavkastning inte uppnår de fastställda målen på lång sikt. Dessa mål är bland annat det långsiktiga avkastningsmålet som fastställts av finansministeriet, dvs. en avkastning som överstiger kostnaden för statsskulden. VER eftersträvar på lång sikt en så stor tilläggsavkastning som möjligt över statens finansieringskostnader på en rimlig risknivå, med beaktande av de fastställda allokeringsgränserna och nettoavgiftsintäkternas uppskattade utveckling. VER använder i sina egna beräkningar ett avkastningsantagande som överstiger medelkostnaden för statens skuld med 2-3 procentenheter på lång sikt.

2. Organisering, ansvar och rapportering av riskhanteringen

Finansministeriet ansvarar för den allmänna styrningen och tillsynen över VER, och ministeriet har rätt att utfärda allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, ekonomiadministration och placeringsverksamhet. Finansministeriet tillsätter VER:s styrelse för en mandatperiod på tre år och beviljar dess ledamöter ansvarsfrihet. Finansministeriet tillsätter också VER:s revisorer. Rapporteringen av VER:s verksamhet ingår i den verksamhetsberättelse över förvaltningsområdet som finansministeriet överlämnar till riksdagen.

Enligt VER:s arbetsordning är det styrelsens uppgift att bl.a. styra fondens placeringsverksamhet, fatta beslut om fondens placeringsprinciper och godkänna en placeringsplan. En placeringsdelegation har utnämnts som stöd för beslutsfattandet om VER:s styrelsens placeringsplan. Delegationen består av sakkunniga inom placeringsbranschen och ansedda ekonomiexperter. Styrelsen fastställer riskhanteringsplanen varje år och från år 2016 även en kontinuitetsplan i anslutning till den. Utöver detta godkänner styrelsen en beredskapsplan som gäller beredskap för exceptionella situationer. Styrelsen bedömer den interna kontrollen genom att följa den interna och externa revisionens arbete och få tillgång till tillsynsrapporter. Styrelsen får månatligen en rapport om placeringsportföljens allokering, avkastning och risker.

Verkställande direktören ansvarar för riskkontrollen i enlighet med de principer som styrelsen fastställt i riskhanterings- och placeringsplanerna. VER har också en av styrelsen godkänd ekonomistadga, som till övriga delar fastställer verkställande direktörens och personalens befogenheter och rätt att fatta beslut. Styrelsen övervakar verkställande direktörens verksamhet och kan utöver den normala rapporteringen vid behov även höra såväl den interna revisionen som revisionssamfundet. Dessutom beslutar regeringen om ansvarsprinciperna för placeringsverksamheten, godkänner principerna för verksamhet vid tvister samt godkänner insider- och handelsreglerna. Personalens verksamhet övervakas av verkställande direktören. Verkställande direktören och ledningen ansvarar för organiseringen av placeringsverksamheten och hanteringen av operativa risker.

Revisorerna granskar varje år VER:s förvaltning, ekonomi och kontron. Revisorerna försäkras sig om att fondens bokslut ger riktiga och tillräckliga uppgifter om fondens ekonomi och verksamhetens resultat. Revisorerna ska också försäkra sig om att VER:s administration, finansförvaltning och bokföring är organiserad och genomförs enligt föreskrifterna. Revisionsberättelsen överlämnas till VER:s styrelse och finansministeriet.

Finansinspektionen övervakar VER:s placeringsverksamhet och iakttagandet av bestämmelserna om insideranmälan och insiderregistret. Även Statens revisionsverk granskar VER:s verksamhet och ekonomi.

3. Mål och allmänna principer för riskhanteringen

Målet för riskhanteringen är att skydda VER:s placeringstillgångar mot onödiga finansiella eller andra förluster. Genom riskhantering säkerställs att riskerna, om de realiserar, inte orsakar väsentliga ekonomiska förluster eller äventyrar verksamhetens kontinuitet, uppnåendet av verksamhetsmässiga mål eller förtroendet för VER.

Riskhantering förutsätter att besluten bereds noggrant, placeringsprocesserna iaktas omsorgsfullt och personalens kompetens säkerställs samt även datatekniska skydd, ersättningsarrangemang samt mekanismer för övervakning och godkännande. Personalen instrueras även i frågor om jäv. Vid utlokalisering av verksamhet ska VER:s ansvar för utlokaliserade uppgifter användas som utgångspunkt och tillsynsansvaret över de utlokaliserade funktionerna anammas.

Placeringsverksamhetens risknivå leds av styrelsens årliga fastställda placeringsplan och placeringsverksamhetens fullmakter och limiter. Placeringsledningen ansvarar för organiseringen av placeringsverksamheten och dess operativa risker. Beräkningen av risktalen för portföljen är nuförtiden en del av den servicehelhet inom värdepappersförvaltning som VER köpt av OP Kapitalförvaltning Ab. Styrelsen får månatligen en rapport om placeringsportföljens allokering, avkastning och risker.

En strateg (Funktionen för strategisk analys och riskhantering) ansvarar för hanteringen av placeringsrisker och samordningen av den tillsammans med placeringsteamet samt för uppföljningen av placeringsrisker och utvecklingen av spridningen i portföljen. Funktionen stöder också den förebyggande riskhanteringen i placeringsverksamheten. Därtill ansvarar funktionen också för riskanalysen av portföljen och utvecklingen av den samt för stresstestningen av portföljen. Stresstestningen rapporteras månadsvis till riskhanteringskommittén och kvartalsvis till styrelsen. I funktionen analyseras riskkoncentrationerna i portföljen ur helhetsperspektiv samtidigt som man också fokuserar på de risker som inte beaktas i den traditionella diversifieringen mellan tillgångsklasserna.

Portföljförvaltningen fattar placeringsbeslut inom ramarna för limiterna och bedömer i förväg hur dessa placeringar påverkar den egna portföljens risknivå. Middle office, en funktion som är oberoende av placeringsverksamheten, ansvarar för övervakningen av placeringsverksamhetens limiter i enlighet med de befogenheter som fastställts av styrelsen. Denna limitkontroll är fortlöpande och middle office rapporterar månatligen om den till VER:s riskhanteringskommitté och kvartalsvis till styrelsen. Middle office underrättar utan dröjsmål verkställande direktören, placeringsdirektören och portföljförvaltaren om överskridande/underskridande av limiten. Alla överskridningar behandlas i riskhanteringskommittén, som fattar beslut om åtgärder för att eliminera överskridningen. Ansvaret för åtgärderna efter överskridande/underskridande avseende respektive tillgångskategori innehas av den ansvariga portföljförvaltaren och den placeringsdirektör som ansvarar för verksamheten. Dessa korrigerande åtgärder rapporteras till verkställande direktören.

Direktören för juridiska ärenden samordnar de operativa riskerna. Dessutom arbetar en placeringsjurist tillsammans med direktören för juridiska ärenden inom den operativa riskhanteringen och compliancefunktionen i en genomförande och utvecklande roll. Compliancefunktionen följer lagstiftningen inom branschen, övervakar iakttagandet av lagar och anvisningar inklusive VER:s interna regelverk. Resultaten av övervakningen av insider- och handelsreglerna rapporteras kvartalsvis till styrelsen.

VER:s riskhanteringskommitté, som sammanträder en gång i månaden, är ett internt organ som har till uppgift att på ett heltäckande sätt utveckla och följa upp riskhanteringen med tanke på riskhelheten. Riskhanteringskommittén får rapporter om risker och genomförandet av risker samt fattar beslut om riskhanteringsplanen som ska presenteras för regeringen.

Riskhanteringskommitténs beslutande medlemmar består i fråga om placeringsverksamheten av personer som inte ingår i placeringsverksamheten, dock så att placeringsdirektörerna är närvarande vid mötena. Riskhanteringskommittén behandlar regelbundet limitövervakningen, avstämningen av tillgångar och centrala risktal, följer systematiskt möjligheten till risker i den operativa, ESG- och verksamhetsmiljön samt behandlar eventuella realiserade riskhändelser. Riskhanteringskommittén fattar beslut om produktgodkännande av nya placeringsprodukter, rapporteringens innehåll som helhet och förändringar i rapporteringen samt processbeskrivningar av funktioner. Kommittén behandlar också centrala förändringar i VER:s verksamhet och serviceleverantörer, interna revisionsberättelser och andra möjliga faktorer som påverkar verksamheten. Riskhanteringskommittén behandlar årligen placeringsplanen och limiterna för placeringsverksamheten samt riskhanteringsplanen innan de slutgiltigt godkänns i styrelsen. Kommittén gör också varje år en riskkartläggning innan beredningen av riskhanteringsplanen inleds.

3.1. PLACERINGSRISKER

De centrala riskerna för VER:s verksamhet hänför sig till placeringsverksamheten. Riskhanteringen av placeringsverksamheten grundar sig på de allokeringgränser som ingår i finansministeriets föreläggande och som gäller alla ränteplaceringars minimibelopp, minimibeloppet för likvida ränteplaceringar och ränteplaceringar med låg risk samt aktieplaceringarnas och de övriga placeringarnas maximibelopp.

Placeringsriskerna inkluderar en avkastningsrisk, som innebär en risk för att VER inte uppnår den fastställda förväntade avkastningen. Placeringsriskerna inkluderar också marknadsrisker som uppstår när tillgångar placeras i olika tillgångsklasser med användning av olika placeringsstrategier och -instrument. Marknadsrisker är bland annat aktie-, kredit-, ränte-, valuta- eller likviditetsrisker samt koncentrationsrisker eller över-/underviktningrisker. Marknadsriskerna har en väsentlig anknytning till förändringar i marknadspriserna, deras volatilitet eller

marknadens likviditet. Även olika faktorer med anknytning till placeras betende kan öka placeringsverksamhetens risker. Modellrisken är förknippad med alla placeringsrisker, vilka man strävar efter att kvantifiera till exempel med användning av olika avkastningsförväntningar eller historiska volatiliteter och korrelationer.

Genom att ta risker i sin placeringsverksamhet försöker VER uppnå sitt avkastningsmål på lång sikt och samtidigt trygga värdet på den egendom som redan åstadkommit med så hög sannolikhet som möjligt. VER strävar efter att kontrollera den totala risknivån och osäkerhetsfaktorerna i placeringsverksamheten genom att sprida sina placeringsstillgångar mycket mellan placeringsstrategierna för de olika tillgångskategorierna och olika geografiska områden. Också spridningen oberoende av tillgångsklasserna, den tidsmässiga diversifieringen och spridningen mellan de externa portföljförvaltarna är viktig.

I sin placeringsplan godkänner VER:s styrelse årligen grundallokeringen och jämförelseindexen samt limiterna för den dynamiska och taktiska allokeringen. Den förväntade avkastningen i VER:s placeringsportfölj gäller till sin väsentligaste del aktieplaceringar. På motsvarande sätt hänförs sig största delen av VER:s marknadsrisker till den allmänna utvecklingen på aktiemarknaden, och om dessa risker realiseras kan de orsaka även betydande förluster i VER:s placeringsportfölj.

3.2. OPERATIVA RISKER

De operativa riskerna omfattar risker som, ifall de realiseras, skulle äventyra kontinuiteten i VER:s verksamhet sådana som den är avsedd att vara samt risker som skulle leda till förluster som en följd av till exempel en otillräcklig eller misslyckad intern process eller händelser med anknytning till personalen eller systemen.

Riskerna hanteras genom att identifiera dem och säkerställa att uppföljnings- och hanteringsåtgärderna är tillräckliga. Vissa risker kan man förbereda sig på med reservsystem, och beträffande många risker är ombesörjande av tydligt dokumenterade och uppdaterade processer centralt. VER har utlokaliserat en betydande del av sina funktioner, såsom middle office- och back office-funktionerna, värdepappersbokföringen och rapporteringen om placeringsverksamheten, förvaringen av och redogörelsen för värdepapper samt betalningsuppgifterna inom värdepappershandeln. Ekonomi- och personalförvaltningen samt IT-förvaltningen har också utlokaliserats. Utlokaliseringen är förknippad med motsvarande operativa risker som om verksamheten sköttes internt. Därför är uppföljning och övervakning av utlokaliserade tjänster en av de mest centrala riskhanteringsmetoderna. En av riskerna med utlokalisering är dessutom att VER själv inte längre har tillräcklig know-how om de utlokaliserade funktionerna.

Riskerna och faran att de realiseras är alltid förknippade med en ryktesrisk, som innebär att VER:s rykte skulle solkas ned eller att VER skulle drabbas av negativ publicitet på grund av till exempel missbruk, förtroendebrist eller onödigt risktagande eller en realisering av riskerna på sämsta möjliga sätt.

3.3 ESG-RISKER I PLACERINGSVERKSAMHETEN

VER:s ställning som statlig placerare förutsätter att ansvarsfullhet och hållbarhet är en del av beslutsfattandet inom VER:s placeringsverksamhet. Kraven på placeringsobjekten när det gäller miljö, samhällsansvar och god förvaltningssed är en del av bedömningen av riskerna och möjligheterna.

Målet med VER:s ansvarsfulla placeringsverksamhet är att identifiera och hantera långsiktiga ansvarsrisker samt stöda en hållbar utveckling. För att hantera riskerna integrerar VER ekonomiskt väsentlig ESG-information i portföljförvaltningsprocesserna och placeringsbesluten. Placeringsbesluten fattas utifrån VER:s avkastningskrav och placeringsobjektens avkastningspotential med beaktande av risknivåerna och kraven på ansvarsfullhet. Utöver det ekonomiska perspektivet strävar VER efter att hantera risker genom att utesluta placeringsobjekt vars förfaranden betraktas som ohållbara. Beaktandet av ansvarsfullhet och hållbarhet i VER:s placeringsbeslut får inte stå i konflikt med de krav som i lag ställs på placeringsverksamheten.

3.4 RISKER MED ANKNYTNING TILL VERKSAMHETSMILJÖN

VER:s verksamhetsmiljö är mångfacetterad och förändras ständigt. Med risker som gäller den externa verksamhetsmiljön avses i detta sammanhang i synnerhet de risker som VER:s institutionella ställning medför, vilka kan riktas mot penningflöden utanför VER:s placeringsverksamhet.

De externa faktorerna, även om detta egentligen inte gäller verksamhetsmiljön, kan också inkludera förändringar i aktuarieberäkningar och -prognoser eller andra fenomen som kan ha en direkt eller indirekt inverkan på VER:s verksamhet.

4. Kartläggning av risker

VER genomför varje år en riskkartläggning. I riskkartläggningen identifieras och beskrivs risker som är relevanta för VER:s verksamhet, och riskernas sannolikhet och konsekvenser för VER:s verksamhet bedöms. I samband med riskkartläggningen bedöms och utreds också metoder för att hantera de olika riskerna, och de används för att förhindra och begränsa uppkomsten av risker. Även riskhanteringsmetodernas tillräcklighet utvärderas. Dessutom minimeras riskerna genom att granska riskhändelser och utveckla kärnprocessernas kvalitet genom att ständigt bedöma verksamheten. Målet är att verksamheten ska vara effektiv, omsorgsfull, högklassig och lönsam.

Resultaten av bedömningarna används för att utveckla riskhanteringen.

UNDERSKRIFTER

Verksamhetsberättelsen och bokslutet har godkänts i Helsingfors den 16 februari 2024.

Statens Pensionsfonds styrelse

Vesa Vihriälä
Ordförande

Anu Sammallahhti

Anne Karjalainen

Markku Puumalainen

Timo Löyttyniemi
Verkställande direktör

Pia Hiltunen

Annika Klimenko

Jani Salenius

Bokslutet och verksamhetsberättelsen har uppgjorts enligt god bokföringssed. Över utförd revision har i dag avgivits berättelse.

Helsingfors den 16 februari 2024

Petri Kettunen
CGR

Tuomas Koskiniemi
GR, OFGR

